

Структура на пътната карта на IntegratESG за ESG интеграция в професионалното образование и обучение

Училище по бизнес компетенции

Съдържание

Съдържание.....	2
Списък на таблиците.....	4
Как да използвате тази пътна карта	5
Визия и цел.....	5
I. Ръководни принципи.....	6
II. Целеви групи и отправни точки.....	6
III. Основа за пътната карта.....	7
1. Ключови изводи от анализа на картирането, интегрирани в пътната карта	7
2. Рамка за компетентност и стратегическо планиране.....	8
3. Разработване на модули и ресурси.....	9
5. Обучение и пилотни проекти	10
6. Пълномащабно внедряване и интегриране.....	10
7. Мониторинг, оценка на въздействието и непрекъснато усъвършенстване.....	11
Фаза 1: Откритие (осведоменост и ангажираност).....	13
1.1 Цели	13
1.2 Основни дейности.....	13
1.3. Резултати от обучението	14
1.4. Инструменти и компетенции	14
1.5. Модули за откриване	15
1.6 Интеграция на ESG Инструмент за диагностика на готовността за ESG	15
Част 1: Матрица за бързо оценяване (самооценка)	15
Част 2: Ниво на готовност и препоръчителна програма за обучение	17
Фаза 2: Интеграция (развитие на умения и компетенции).....	19
2.1. Цели	19
2.2. Основни дейности.....	20
2.3. Резултати от обучението	21
2.4. Инструменти и компетенции	21
2.5. Интеграционни модули	22
Фаза 3: Трансформация (лидерство и иновации).....	24
3.1. Цели:	24
3.2. Основни дейности:.....	24
3.3. Резултати от обучението:	25
3.4. Инструменти и компетенции:	25

3.5. Модули за трансформация.....	26
-----------------------------------	----

VI. Заключение: Изграждане на системи за професионално образование и обучение, съобразени с ESG, за устойчиво бъдеще.....	28
---	----

Списък на таблиците

Таблица 1 – Роли на професионалното образование и обучение7

Таблица 2 – Основа на пътната карта8

Таблица 3 – Инструменти и компетенции за фаза 1..... 15

Таблица 4 – Модули на фаза 1..... 15

Таблица 5 – Матрица за самооценка 17

Таблица 6 – Предложена програма за обучение 18

Таблица 7 – Методи и компетенции за фаза 2..... 22

Таблица 8 – Модули от фаза 2 23

Таблица 9 – Методи и компетенции на фаза 3 26

Таблица 10 – Модули на фаза 3..... 27

Списък на фигурите

Фигура 1 – Етапи на интеграция 12

I. Как да използвате тази пътна карта

Настоящата пътна карта е разработена като практическо ръководство, което да помогне на доставчиците на професионално образование и обучение (ПОО), предприятията и партньорските институции да интегрират принципите на околната среда, социалната отговорност и корпоративното управление (ESG) в своята работа. Тя обединява европейски политически рамки като CSRD и таксономията на ЕС, модели на компетентност като GREENCOMP и ENTRECOMP, както и набор от инструменти и казуси, които правят имплементирането на ESG конкретно и приложимо. Тя е написана за широка аудитория. Преподавателите и обучителите могат да я използват за разработване на уроци, учебни програми и оценки, които изграждат ESG компетенции. Ръководителите на институции и служителите по осигуряване на качеството ще намерят насоки за съгласуване на стратегиите и наблюдение на напредъка. Партньорите работодатели – особено МСП – могат да я използват за укрепване на двойните пътища на обучение и готовността за ESG в проекти, основани на работата. Самите учащи могат да я използват, за да разберат принципите на ESG и да ги приложат в професионалното си развитие.

Пътната карта следва три етапа на развитие. **Откриването** се фокусира върху повишаване на осведомеността, диагностични инструменти и грамотност по ESG. **Интеграцията** включва ESG в преподаването и практиката, с пакети, специфични за всеки сектор, които включват казуси и упражнения в области като хотелиерство, ИКТ, строителство и здравеопазване. **Трансформацията** се движи към системна промяна, при която ESG става част от институционалното управление, отчитането и лидерството. Всеки етап комбинира основни дейности, практични инструменти и еталони за компетентност, които насочват напредъка от ниво начинаещ до ниво пионер.

Навигацията е проста: потребителите започват с диагностика на готовността за ESG, която определя настоящото им ниво и предлага персонализиран план за действие. Оттам нататък пътната карта предоставя практични ресурси, шаблони и примери от сектора, за да подпомогне прилагането. Напредъкът може да се проследява чрез табло с ключови показатели за ефективност на ESG, което помага на институциите и партньорите да измерват въздействието и да коригират стратегиите си във времето. За да се максимизира достъпността, пътната карта се предлага в няколко формата. Версията за печат може да се използва за семинари и в класната стая, а интерактивната онлайн платформа предоставя модули с кликане, самооценки и библиотеки за сектора.

II. Визия и цел

Цялостна и прогресивна пътна карта, предназначена да насочва доставчиците на професионално образование и обучение – и предприятията, с които те си сътрудничат – при внедряването на принципите на околната среда, социалната отговорност и корпоративното управление във всички аспекти на тяхната работа. Това включва не само разработването на учебни програми и изграждането на компетенции на учащите, но и институционалната дейност, стратегическото планиране и сътрудничеството между заинтересованите страни. Пътната карта отговаря на нарастващата нужда от умения и ценности, подготвени за бъдещето, като съгласува професионалното образование и обучение с реалните приоритети на ESG. Тя дава възможност на институциите за професионално образование и обучение да:

- Превърнат ESG стандартите в практични, модулни пътища за учене;
- Осигуряване на професионално образование и обучение за подкрепа на МСП в усилията им да станат по-устойчиви, приобщаващи и устойчиви;

- Насърчават ангажираността на заинтересованите страни чрез съвместно създаване, прозрачност и социална отговорност.

Тази пътна карта с двойна цел служи както като инструмент за иновации в образованието, така и като катализатор за устойчива трансформация на бизнеса, като преодолява различията между политиката, педагогиката и практиката в предприятията. Тя дава възможност както на учащите, така и на лидерите да предизвикат значими и измерими промени в своите организации и общности.

III. Ръководни принципи

Пътната карта на IntegratESG се основава на набор от основни принципи, които гарантират нейната уместност, адаптивност и дългосрочно въздействие за доставчиците на професионално образование и обучение (ПОО). Тези принципи отразяват двойната мисия на институциите за ПОО като образователи на ученици, подготвени за бъдещето, и партньори в устойчивата трансформация на бизнеса. Те отговарят и на поуките, извлечени от анализа на различни случаи, консултациите със заинтересованите страни и съществуващите рамки за интегриране на ESG. Тези принципи предоставят основата за всички модули, ресурси и секторни приложения.

Първо, пътната карта е ориентирана към потребителя и поставя цифровите технологии на първо място. Всички модули са достъпни чрез интерактивна онлайн платформа, където институциите и преподавателите могат да навигират по пътната карта по гъвкав и модулен начин. Платформата включва диагностични инструменти, библиотеки с казуси и хранилища с шаблони, които позволяват на потребителите да създават персонализирани учебни пътеки. За да се гарантира достъпността, всички материали са достъпни и в печатен формат и формат с ниска скорост на предаване на данни, така че да могат да се използват в семинари, класни стаи и офлайн среда.

Второ, пътната карта е многоезична и отворена. Като се отчита разнообразието на европейското професионално образование и обучение, ресурсите се предлагат на няколко езика, с отворен достъп до шаблони и казуси. Този подход намалява бариерите пред приемането и насърчава трансграничния обмен на знания.

Трето, пътната карта е специфична за всеки сектор по дизайн. Макар че принципите на ESG се прилагат във всички отрасли, тяхното интегриране в професионалното образование и обучение изисква примери, съобразени с контекста. По тази причина пътната карта включва пакети за сектори като хотелиерство и туризъм, ИКТ и цифрови технологии, строителство, здравеопазване и социални грижи. Всеки пакет съдържа казуси от реалния свят, практически задачи и персонализирани рубрики за оценка, които отразяват реалностите в тези отрасли.

Накрая, пътната карта е съгласувана с рамките за компетентност. Чрез включването на ENTRECOMP и GREENCOMP в цялата пътна карта се гарантира, че учащите не само придобиват знания в областта на ESG, но и развиват предприемаческите и екологични компетентности, необходими за устойчива кариера. Резултатите от обучението и институционалните стратегии са пряко свързани с Целите за устойчиво развитие (ЦУР) на Организацията на обединените нации, което позволява на доставчиците на професионално образование и обучение да свържат образователните дейности с глобалните приоритети и да подобрят своя принос към обществото. Пътната карта е проектирана с оглед на гъвкавост. Доставчиците на професионално образование и обучение могат да адаптират и мащабират модулите в зависимост от фокуса на своя сектор, регионалния контекст и нивото на зрялост по отношение на ESG — независимо дали тепърва започват или се стремят към лидерство.

IV. Целеви групи и отправни точки

За да се гарантира, че пътната карта IntegratESG е приложима и подходяща за различните роли в институциите за професионално образование и обучение, подходът е адаптиран към различните профили на потребителите и техните специфични отговорности. В тази секция се очертава за кого е предназначена пътната карта, на какво ниво на интеграция на ESG се очаква да се ангажират и как могат да бъдат персонализирани техните пътища на учене и прилагане.

В таблицата по-долу са посочени основните целеви групи в рамките на доставчиците на професионално образование и обучение – като преподаватели, разработчици на учебни програми и институционални мениджъри – и са съпоставени с подходящи нива на влизане въз основа на тяхната текуща зрялост по отношение на ESG и функционалната им роля. В нея са посочени и области за персонализиране, което позволява на всяка група да се съсредоточи върху аспектите на интеграцията на ESG, които са най-релевантни за нейните задължения.

Роля на персонала в професионалното образование и обучение	Отправни точки	Персонализиране
Преподаватели	Осъзнатост / Ангажираност / Интеграция / Лидерство	По предметна област, сектор
Учебна програма Разработчици	Средно напреднали / Напреднали	Дизайн на курсове, интегриращи ESG
Мениджъри и Директори	Всички нива	Институционална стратегия и управление
Осигуряване на качеството Служители	Диагностика	Вътрешни одити и отчетност Процеси

Таблица 1 – Роли в професионалното образование и обучение

В допълнение, партньорите работодатели, по-специално МСП, имат достъп до пътната карта чрез дуално обучение и обучение на работното място. Тяхната отправна точка са инструментите за бързо стартиране, диагностиката, подходяща за МСП, и секторните пакети, които превръщат ESG в практически бизнес практики. Това им позволява да съобразят възможностите за обучение с устойчивите пазарни очаквания, дори когато ресурсите са ограничени.

Студентите и учащите също се възползват пряко. За тях пътната карта функционира като пътуване в ученето: започва с грамотност и осведоменост, преминава към приложни умения в секторни контексти и завършва с признание чрез микро-сертификати и отворени значки. Тяхната отправна точка е чрез дейности в класната стая и учене, базирано на проекти, ръководено от преподаватели.

Този подход, основан на ролите, гарантира, че всеки заинтересован в институцията за професионално образование и обучение може да се ангажира с ESG на подходящо ниво – от въвеждащо повишаване на осведомеността до пълноценно стратегическо лидерство – като същевременно допринася значително за общата визия за устойчиво образование и институционална трансформация.

V. Основа за пътната карта

Структурата и съдържанието на пътната карта на IntegratESG не са разработени изолирано – те се основават на обширни проучвания и данни, събрани по-рано по време на проекта, по-специално на анализа на взаимното съответствие между случаите, проведен в WP2.1. Чрез систематичен анализ екипът идентифицира повтарящи се модели, ключови фактори за успех, общи пречки и иновативни подходи към интегрирането на ESG. Анализът оцени и степента, в която практиките са съобразени с международно признати рамки като Рамката за компетентност в предприемачеството (ENTRECOMP), Европейската рамка за компетентност в областта на устойчивостта (GREENCOMP) и Целите за устойчиво развитие. Тези рамки послужиха като аналитични ориентири, позволяващи на екипа да оцени както силните страни, така и пропуските в настоящите усилия за образование и прилагане на ESG.

1. Ключови изводи от анализа на картирането и обратната връзка от заинтересованите страни, интегрирани в пътната карта

Таблицата по-долу обобщава ключовите изводи от този анализ и показва как всеки от тях е повлиял пряко на изготвянето на пътната карта. Тази основа, базирана на факти, гарантира, че пътната карта отразява реалните институционални нужди, подкрепя педагогическите иновации и е съобразена с оперативните реалности на доставчиците на професионално образование и обучение и техните партньорски предприятия.

Изводи от анализа	Как е приложено в пътната карта
ENTRECOMP & GREENCOMP картиране	Анализът потвърди значението на ENTRECOMP и GREENCOMP като двойна основа за развитие на компетентността. Пътната карта е структурирана около тези рамки, с модули, които са свързани както с често изискваните, така и с недостатъчно представени компетенции, като системно мислене и познания за бъдещето.
Нива на зрялост (осъзнаване, ангажираност, интеграция, лидерство)	Нива на институционална зрялост – осведоменост, ангажираност, интеграция, лидерство - се очертаха като последователен еталон за приемане на ESG. Тези нива формират основата на поетапната структура на пътната карта. Всяка фаза има различни цели, резултати от обучението, инструменти и показатели за оценка, което позволява на доставчиците на професионално образование и обучение да започнат от настоящото си ниво и да напредват систематично.
Ангажираността на заинтересованите страни като фактор за успех	Едно от най-важните заключения беше, че ефективната интеграция на ESG зависи от съвместното сътрудничество със заинтересованите страни. Пътната карта включва картографиране на заинтересованите страни, шаблони за консултации и симулационни упражнения като основни дейности във всички фази, като по този начин се гарантира, че работодателите, НПО, политиките и учащите са част от пътуването към ESG.
Балансирано покритие на стълбовете E, S и G	Анализът подчертава тенденция към екологични инициативи, като по-малко внимание се обръща на управлението и социалната отговорност, особено сред МСП. Пътната карта коригира това чрез включване на модули за познания в областта на управлението, опростени табла за

	управление и дейности за социално включване, за да се гарантира балансиран подход във всичките три стълба на ESG.
Съгласуваност с ЦУР (реална срещу символична)	Данните показват, че институциите често се затрудняват да разграничат символичното позоваване на SDG от значимото съгласуване. Пътната карта отговаря на това, като включва картиране на KPI и показатели за въздействие, помагайки на потребителите да измерват и комуникират реалния принос към SDG.
Пропуск в грамотността в областта на управлението	Заинтересованите страни постоянно отбелязват липсата на практически инструменти за управление. За да се справи с този проблем, пътната карта въвежда олекотени рамки за управление, МСП-удобни табла и модули за обучение, фокусирани върху етиката, които укрепват отчетността, без да създават прекомерна административна тежест.
Функционално-специфична интеграция (напр. ESG в HR, финанси)	Интеграцията на ESG често се проваляше, когато оставаше твърде обща. Затова пътната карта включва модули, специфични за сектора и функциите (например човешки ресурси, финанси, доставки, преподаване), които правят ESG подходяща за ежедневната практика и я привеждат в съответствие с приложната мисия на професионалното образование и обучение.
Цифрова готовност	Цифровите инструменти се оказват фактор, улесняващ интеграцията. Таблата, електронните портфолиа и диагностиката се оказват с ниска бариера, но с голямо въздействие. Пътната карта включва тези инструменти, като гарантира, че дори институциите с ограничени ресурси могат да наблюдават, документират и комуникират напредъка по ESG.

Таблица 2 – Основа на пътната карта

2. Рамка на компетенциите и стратегическо планиране

В тази част се описва как пътната карта се основава на установени рамки за компетентност и мненията на заинтересованите страни, за да определи ясни, прогресивни пътища за учене за интегриране на ESG в професионалното образование и обучение. Тя представлява основата, върху която са изградени модулите, инструментите и механизмите за оценка на пътната карта.

Процесът на стратегическо планиране започва с идентифициране на ключовите компетенции, свързани с ESG, които учащите,

учителите и институциите трябва да развият, за да отговорят на изискванията за устойчиво развитие и отговорна трансформация на бизнеса. Следните основни групи компетенции се очертах като съществени за внедряването на ESG в професионалното образование и обучение:

- **Екологична грамотност:** Разбиране на основните екологични предизвикателства (например климатичните промени, биоразнообразието, недостигът на ресурси), както и на политиките, отговорностите и поведението, свързани с екологичната устойчивост.
- **Системно мислене:** Разпознаване на сложните взаимозависимости в рамките на екологичните, социалните и икономическите системи и развиване на способността да се оценяват дългосрочните последици и непредвидените последствия от действията.
- **Комуникация и ангажираност на заинтересованите страни:** Изграждане на отношения за сътрудничество с вътрешни и външни участници, включително работодатели, НПО, учаци и политици, за съвместно създаване и прилагане на ESG стратегии.
- **Етично и критично вземане на решения:** справяне с дилеми, свързани с компромиси, справедливост, прозрачност и управление както в образователния, така и в бизнес контекста.
- **Кръгова икономика и иновации:** Разбиране на устойчиви бизнес модели като повторна употреба, рециклиране и регенеративен дизайн и прилагането им в конкретни сектори (например строителство, туризъм, ИТ).

За да се гарантира, че тези компетенции отразяват реалните нужди и могат да бъдат приложени по смислен начин в различни образователни и оперативни контексти, в рамките на проекта бяха проведени целенасочени консултации със заинтересовани страни, включващи представители на професионалното образование и обучение. Тези консултации имаха за цел да съберат практически познания, да потвърдят уместността на предложените ESG компетенции и да адаптират пътната карта към ежедневните реалности, с които се сблъскват преподавателите, разработчиците на учебни програми и институционалните лидери. Участниците включваха учители и обучители от различни професионални дисциплини, директори на училища, координатори на учебни програми и служители, отговарящи за осигуряване на качеството. Дискусиите се фокусираха върху настоящите пропуски в преподаването на ESG, възприеманите пречки за прилагането (например липса на ресурси или обучение), възможностите за интеграция между различните предмети и предпочитаните формати за предоставяне на ESG съдържание. Събраната информация директно оформи учебните пътеки, инструментите и модулната структура на пътната карта, като гарантира, че тя остава основана на житейския опит, ограниченията и стремежите на професионалистите в областта на професионалното образование и обучение в цяла Европа.

3. Разработване на модули и ресурси

Този компонент на пътната карта се фокусира върху създаването на високо ефективни, базирани на компетенции учебни материали и цифрови ресурси, които се основават на реални практики в областта на ESG. Тези модули и инструменти са предназначени да подпомагат доставчиците на професионално

образование и обучение на различни нива на зрялост и да позволяват на учащите да се запознаят с автентични ESG дилеми, процеси на вземане на решения и специфични за сектора стратегии за устойчивост.

- **Учебни модули, разработени съвместно с автори на казуси, включително:**

Учебните модули ще бъдат разработени съвместно с авторите на казусите от упражнението по картографиране WP2.1, за да се гарантира практическата им приложимост и съответствие с реалните бизнес условия. Всеки модул ще бъде:

- Основан на поне една компетентност от ENTRECOMP или GREENCOMP (например системно мислене, критично размишление, поемане на инициатива).
- Проектиран за директно използване в професионални класни стаи, с адаптивни формати на предоставяне (лично, хибридно, онлайн).
- Придружен от готови за употреба бележки за преподаватели, инструменти за оценяване и пакети с дейности за учащите.

- **Споделени цифрови ресурси:**

За да се подпомогне широко разпространение и възпроизвеждане в цяла Европа, чрез платформата на проекта ще бъдат предоставени следните ресурси с отворен достъп:

- **Симулатор на сценарии**

Интерактивен инструмент, който поставя учащите в реални ситуации на вземане на решения, свързани с ESG. Той ще предлага разклоняващи се сценарии, в които учащите избират действия и виждат резултатите, като по този начин се насърчава приложното критично мислене, етика и осведоменост на заинтересованите страни.

- **Електронно портфолио с казуси**

Цифрова библиотека с рецензирани случаи на прилагане на ESG, категоризирани по сектор и ниво на зрялост. Те ще служат както за вдъхновение, така и като справочен материал за преподаване, планиране на учебни програми и институционална стратегия.

- **Разработване на учебни програми**

Включва съвместното създаване на модулно учебно съдържание, което вгражда ESG принципите в програмите за професионално образование и обучение. Модулите, базирани на реални бизнес случаи и съобразени с GREENCOMP, ENTRECOMP и SDG, ще обхващат както трансверсални, така и специфични за сектора умения.

4. Обучение и пилотни проекти

Тази фаза гарантира, че учебната програма, инструментите и ресурсите, интегрирани с ESG, разработени в пътната карта, не само се предоставят ефективно, но и се включват в ежедневната образователна практика. Дейностите по обучение и пилотни проекти имат за цел да изградят институционален капацитет, да позволят обмен на знания и да насърчат култура на непрекъснато усъвършенстване сред доставчиците на професионално образование и обучение и техните бизнес партньори.

- **Програмите за обучение на обучители** ще предоставят на преподавателите, разработчиците на учебни програми и лидерите компетенциите и инструментите, необходими за уверено предоставяне на ESG съдържание. Тези обучения ще обхващат ESG грамотност, използването на рамки за компетентност като ENTRECOMP и GREENCOMP, както и насоки за използването на цифрови инструменти като Scenario Simulator и ePortfolio. Участниците също така ще научат как да оценяват резултатите от ESG през призмата на компетенциите. Обучителите ще получат практични набори от инструменти и шаблони, които ще им позволят да възпроизведат

обучението в собствените си институции.

- За да се стимулира взаимното учене, в партньорските страни ще се проведат **семинари и уебинари за обмен на опит между колеги**. Тези интерактивни сесии ще създадат пространство за представяне на ранни опит, демонстриране на реални случаи на употреба и открито обсъждане на предизвикателствата. Сред участниците ще бъдат автори на казуси от анализа на картирането и преподаватели, участвали в ранните пилотни проекти. По този начин пътната карта се превръща в жив инструмент, който непрекъснато се оформя от хората, които го използват.
- Успоредно с това ще бъде стартиран **компонент за наставничество**, в рамките на който опитни учители и фасилитатори ще подкрепят колеги, които за първи път пилотират модули, съобразени с ESG. Наставничеството ще обхваща области като планиране на уроците, стратегии за ангажиране на учащите и рефлексивни практики на преподаване. То също така гарантира, че институциите могат да се възползват от натрупаното ноу-хау, вместо да започват от нулата.

5. Пълномащабно внедряване и интегриране

Тази фаза бележи прехода от пилотното внедряване към масовото прилагане на ESG практики в институциите за професионално образование и обучение (ПОО). Тя се фокусира върху внедряването на ESG принципите в ежедневната дейност на ПОО. доставчици – чрез учебни програми, институционална стратегия, цифрови инструменти и пътища за обучение – като се гарантира дългосрочно въздействие и съгласуваност с целите за устойчивост.

Първият стълб на тази фаза е систематичното интегриране на ESG в програмите за професионално обучение. Това включва вграждане на учебни резултати, съобразени с ESG, в съществуващите и новите учебни програми, съгласуване на методите за оценяване с рамките GREENCOMP и ENTRECOMP и актуализиране на стандартите за квалификация, където е възможно. Целта е да се гарантира, че учащите от различни дисциплини — от зелено строителство до устойчиво хотелиерство, ИКТ или бизнес услуги — придобиват съответните ESG компетенции по контекстуално значими начини. Преподавателите и разработчиците на учебни програми ще получат подкрепа под формата на шаблони, примери и семинари за съвместно създаване, за да се улесни този процес.

За да се подкрепи и разшири прилагането, ще бъде разработена и поддържана специална онлайн платформа. Тази платформа ще служи като централна точка за достъп до всички ресурси и инструменти от пътната карта.

6. Мониторинг, оценка на въздействието и непрекъснато усъвършенстване

За да се гарантира, че интегрирането на ESG не е еднократно усилие, а устойчив, развиващ се процес, тази фаза установява солидна система за мониторинг на напредъка, оценка на въздействието и обратна връзка с циклите на непрекъснато усъвършенстване. Целта е да се създаде научно обоснована екосистема за учене, в която както учащите, така и институциите се развиват с течение на времето.

Мониторингът ще комбинира количествени и качествени методи, ръководени от подход за оценка с комбинирани методи. Това включва:

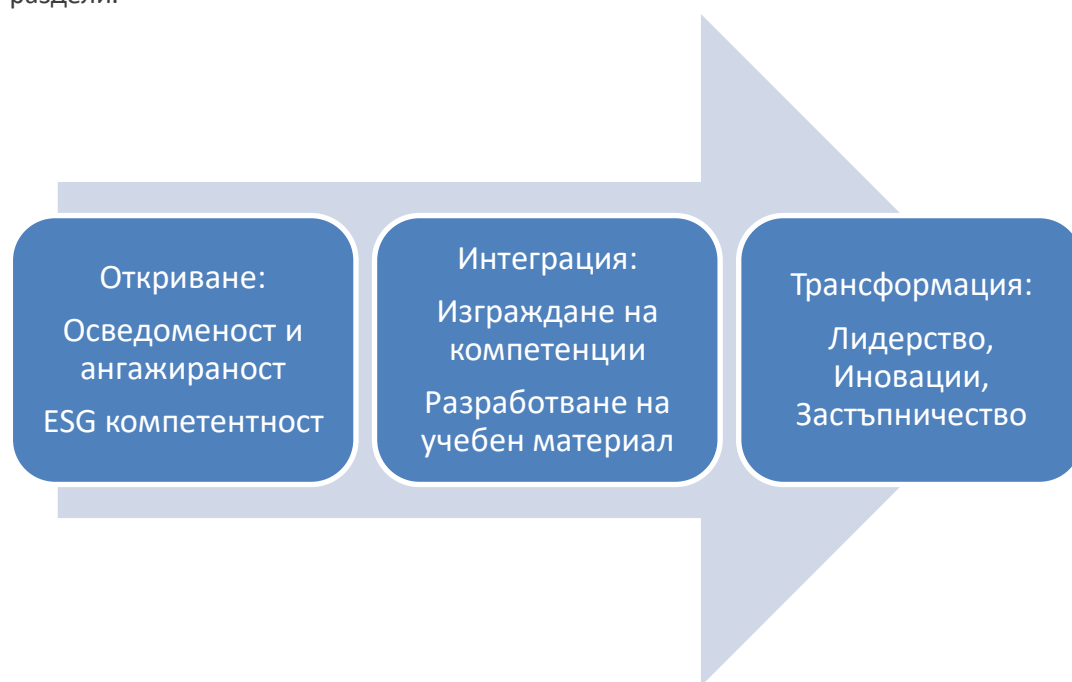
- **Използване на оценяване със смесени метод:**
 - Самооценки на студенти и служители, използващи диагностични инструменти, съобразени с GREENCOMP и ENTRECOMP, за проследяване на

напредъка в компетенциите, свързани с ESG, във времето.

- Обратна връзка от работодателите, събрана чрез анкети, интервюта и сесии за партньорска оценка, за да се оцени релевантността и приложимостта на знанията по ESG в реални работни контексти.

Системата за оценка ще включва и периодични оценки на въздействието. Те ще анализират приноса на пътна карта за институционалната трансформация, като например подобрения в зелените стратегии, практики за ангажиране на заинтересованите страни и моделите на управление на ESG. От решаващо значение е, че резултатите от тези оценки ще се използват директно в циклите на актуализация, които обновяват и подобряват компонентите на пътна карта. Тази непрекъсната обратна връзка превръща пътна карта в жива система, която отговаря на нуждите на потребителите, адаптира се към променящия се контекст на ESG и се фокусира върху реалното въздействие.

Фигура 1 представя структурата на пътна карта за интегриране на ESG, очертавайки поетапния подход за подкрепа на доставчиците на професионално образование и обучение при внедряването на принципите на околната среда, социалната отговорност и управлението. Фигурата илюстрира трите основни етапа – откриване, интегриране и трансформация – която съответства на прогресивни нива на ESG зрялост. Всяка фаза се основава на предходната, като насочва институциите от повишаване на осведомеността и провеждане на базови оценки, през развитие на компетенции и ангажиране на заинтересованите страни, до пълна институционална трансформация и лидерство в устойчивост. Тази структура формира основата на пътна карта и е подробно описана в следващите раздели.

Фигура 1 – Етапи на интеграция

Пътната карта е проектирана да бъде адаптивна, базирана на компетенции и ориентирана към действие, което позволява на доставчиците на професионално образование и обучение да се включат на подходящото за тях ниво и да напредват динамично. Рамката отразява също така взаимосвързаността на темите на ESG с трансверсалните умения и екосистемите на заинтересованите страни, като се опира на моделите GREENCOMP и ENTRECOMP, за да подкрепи учащите и

преподавателите в развитието на способности, подготвени за бъдещето.

В следващите раздели тази структура се обсъжда подробно – с практически инструменти, модулно съдържание,

предложени педагогически методи и сценарии за приложение в реалния свят, предлагани за всяка фаза. Пътната карта не е

линейна, а итеративна: институциите могат да се върнат към по-ранни етапи, тъй като контекстът им се развива, а модулният формат позволява както дълбочина, така и гъвкавост.

Фаза 1: Откритие (осведоменост и ангажираност)

Първата фаза от пътната карта на IntegratESG се фокусира върху изграждането на основно разбиране и осведоменост за принципите на околната среда, социалната отговорност и управлението в институциите за професионално образование и обучение. Тя има за цел да изясни ключовите концепции, да установи базова линия на ESG грамотност сред персонала и учащите и да инициира стратегическо размишление върху това как ESG се свързва с мисията, педагогиката и партньорствата на институцията.

Тази фаза започва с инструмента за диагностика на ESG, който помага на доставчиците на професионално образование и обучение да оценят настоящото си ниво на интеграция на ESG в учебната програма, готовността на персонала, институционалната култура и практиките за оценяване. Въз основа на тази самооценка институциите могат да идентифицират своята отправна точка в пътната карта и да приоритизират нуждите си от изграждане на капацитет.

За да се гарантира, че всички заинтересовани страни споделят общ език и визия, институциите за професионално образование и обучение се насърчават да предоставят въвеждащ модул по основите на ESG. Този модул представя основни концепции на ESG, като климатичен риск, включване, етично лидерство и управление, и обяснява тяхната значимост за професионалното образование и изискванията на пазара на труда.

След това се използват семинари и дейности за участие, за да се задълбочи ангажираността. Тези дейности предоставят интерактивни отправни точки за учители, обучители, бизнес партньори и учащи, за да разберат реалните последици на ESG.

До края на тази фаза институциите ще имат по-ясна представа за това къде се намират по отношение на ESG, какви са основните възможности и рискове и как могат да започнат да съобразяват своите образователни стратегии с целите за устойчиво развитие. Това основно осъзнаване поставя основите за по-практическата работа по развитие и интегриране на компетенции, която следва във фаза 2.

1.1 Цели

Фазата „Откритие“ поставя основите за интегриране на ESG в професионалното образование и обучение. Тя има за цел да повиши осведомеността относно стратегическото значение на ESG, да изгради основно разбиране сред преподавателите и администраторите и да инициира институционален ангажимент чрез размисъл, картографиране и ангажиране на заинтересованите страни.

Конкретно, фазата има за цел:

- Изграждане на общо разбиране за терминологията, целите и рамките на ESG (напр. SDG, ENTRECOMP, GREENCOMP);
- Насърчаване на институциите да размишляват върху настоящата си зрялост и готовност по отношение на ESG;
- Мотивиране на заинтересованите страни да се ангажират с подобрения в преподаването, учебните програми и дейностите, съобразени с ESG;
- Подготовка на доставчиците на професионално образование и обучение да действат като катализатори за устойчиви промени в сътрудничество с учащите, бизнеса и общностите.

1.2 Основни дейности

По време на фазата на откриване доставчиците на професионално образование и обучение се ангажират в структурирано проучване на настоящата си зрялост по отношение на ESG. Целта е да се повиши осведомеността, да се изяснят очакванията и да се идентифицират приоритетните области за действие. Следните основни дейности поставят основите за по-дълбока интеграция на ESG принципите в преподаването, институционалната стратегия и партньорствата.

- **Пакет за бързо стартиране** – Готов за употреба пакет, който позволява на всяка институция да започне без продължителна подготовка. Той включва:
 - 90-минутен микрообучителен модул ESG 101 със слайдове и бележки за фасилитатора.
 - Банер, който ясно обяснява „Защо ESG в професионалното образование и обучение и в бизнеса“.
 - Мини галерия с четири кратки примера (хотелиерство, ИКТ, строителство, здравеопазване).
 - Лек диагностичен тест (10 въпроса) за първоначална оценка на готовността.
- **Пълен диагностичен тест за готовност за ESG** – структуриран инструмент, който измерва зрелостта в областта на околната среда, социалната сфера и управлението. Диагностичният тест генерира:
 - Карта за оценка на четири нива (Начинаещ → Ученик → Интегратор → Пионер).
 - Индивидуални предложения за пътя на обучение, насочващи към модули и секторни пакети.
 - Едностраничен план за действие и информационна бележка за заинтересованите страни за партньорите работодатели.
- Обучение за повишаване на осведомеността: Въвеждащи сесии и модули за електронно обучение по принципите на ESG и тяхното значение за професионалното образование и обучение и бъдещето на работата.
- Консултации със заинтересованите страни: Ангажиране на персонал, учащи, работодатели, НПО и участници от общността за картографиране на очакванията и възможностите на ESG.
- Картографиране на учебната програма: Преглед на съществуващите модули за идентифициране на съдържание, свързано с ESG, и пропуски.
- Семинари, базирани на сценарии: Използване на примери от реалния живот за проучване на ESG дилеми и възможности в преподаването и професионалната практика.

1.3. Резултати от обучението

До края на фаза 1 участващите институции и персонал трябва да могат:

- Да дефинират ESG и да опишат неговата значимост за професионалното образование и заетостта;
- Идентифицират текущото ниво на интеграция и ангажираност на своята институция по отношение на ESG;
- Получат конкретни насоки за следващите стъпки.
- Разпознават ключовите ESG фактори, рискове и възможности в своите сектори;
- Да започнат планиране на подобрения в учебните програми и повишаване на квалификацията на персонала въз основа на целите на ESG;
- Улесняване на диалога със заинтересованите страни относно приоритетите за интегриране на ESG.

1.4. Инструменти и компетенции

За да се подпомогнат доставчиците на професионално образование и обучение по време на фазата на откриване на интеграцията на ESG, е разработен набор от практични инструменти и рамки за компетенции. Тези инструменти позволяват на преподавателите, мениджърите и разработчиците на учебни програми да оценят своята изходна точка, да повишат осведомеността и да започнат да съобразяват институционалните си практики с принципите на устойчивостта. Всеки инструмент съответства на съответните компетенции от рамките GREENCOMP и ENTRECOMP, като насърчава размисъл, планиране и стратегическа визия, както е посочено в следната таблица.

Инструмент / Рамка	Описание
Инструмент за диагностика на готовността за ESG	Структурирана матрица за самооценка, обхващаща учебната програма, капацитета на преподавателите, институционалното ангажиране и практиките за оценяване.
ENTRECOMP & GREENCOMP Рубрики за самооценка	Помогат на преподавателите да размишляват върху собствените си компетенции, свързани с ESG, и да идентифицират нуждите си от обучение.
Шаблони за картографиране на SDG	Визуални и практични инструменти за съпоставяне на модулите за обучение с целите за устойчиво развитие.
Инструментариум за ESG одит на учебната програма	Ръководство за анализ на съществуващите учебни програми и подкрепа при планирането на преработката им.

Таблица 3 – Инструменти и компетенции за фаза

1.5. Модули за откриване

За да се подкрепи началната фаза на интегрирането на ESG, са разработени редица модули за обучение, които да помогнат на доставчиците на професионално образование и обучение да изградят основни познания, да оценят настоящото си състояние и да се запознаят с принципите на ESG чрез практически и рефлексивни упражнения. Тези модули могат да се използват самостоятелно или последователно и са адаптирани към институционалния контекст и нивото на учащите. В таблицата по-долу са посочени предложените модули за обучение, заедно с конкретните цели, ключовите компетенции, които се обхващат, и формата на предоставяне:

Наименование на модула	Цели	Ключови компетенции	Формат на предоставяне
ESG 101: Разбиране на ESG императива	Представяне на основите на ESG и глобалната им значимост за професионалното образование и обучение и бизнеса	Оценяване на устойчивостта, откриване на възможности, осъзнаване на рисковете	Уебинар, електронно обучение по собствен темп
Самооценка и картиране на ESG	Диагностициране на зрелостта на ESG и съответствието с SDG с помощта на инструменти за картиране	Размисъл, стратегическо мислене	Онлайн инструментариум, семинар с колеги

ESG в образованието днес	Идентифициране на пропуски в учебната програма, бариери и институционална готовност	Системно мислене, инициатива	Улеснен одит, дискусия с преподаватели
Реалностите на ESG в бизнеса	Разбиране на оперативните ESG нужди от реални случаи	Отчетност, решаване на проблеми	Галерия с казуси на МСП, дискуссионен форум

Таблица 4 – Модули от фаза 1

1.6 Интегриране на ESG Инструмент за диагностика на готовността за ESG

Инструментът за диагностика на готовността за ESG подпомага доставчиците на професионално образование и обучение при оценяването на настоящото им ниво на интеграция на ESG в четири основни измерения: учебна програма, капацитет на преподавателите, институционална ангажираност и практики за оценяване. Той предоставя структурирана, рефлексивна самооценка, която може да насочи стратегическото планиране и да идентифицира приоритетните области за подобрене.

Този инструмент е предназначен за използване по време на фазата на откриване и служи като отправна точка за навигация в пътната карта на IntegratESG. Той може да бъде попълнен индивидуално или съвместно, а общата оценка определя началната точка на организацията в пътната карта (начинаещ, учещ, интегратор или пионер).

Част 1: Матрица за бързо оценяване (самооценка)

Инструкции: Оценете вашата организация по скала от 1 (Изобщо не) до 5 (Напълно интегрирана)

ESG измерение	Водещ въпрос	Оценка (1–5)
1. Интеграция в учебната програма		
ESG теми в съществуващите курсове	До каква степен вашите настоящи модули включват теми, свързани с ESG, като климатичните промени, бизнес етиката, социалното приобщаване, кръговата икономика или устойчивите иновации? <i>Например: Учениците изучават ли адаптирането към климатичните промени в селскостопанското обучение, етичните трудови практики в хотелиерството или достъпността в проектирането на ИКТ?</i>	

Използване на ENTRECOMP & GREENCOMP	Свързани ли са резултатите от обучението или методите на преподаване с предприемачески и зелени компетенции (<i>например критично мислене, системно мислене, поемане на инициатива</i>)? За повече информация посетете: EntreComp360 – Съфинансирано от програмата „Еразъм+“ на Европейския съюз Рамката GreenComp Дигитална версия Образование за климата	
Приложени примери за ESG	Учениците се сблъскват ли с реални ESG предизвикателства и решения? <i>Например: Студентите правят ли оценки за това как дадена компания може да стане по-устойчива или по-инклузивна? Сътрудничат ли с местни организации за разглеждане на тези теми? Извършват ли стажове, свързани с ESG?</i>	
Интердисциплинарен подход	Преподават ли се теми, свързани с околната среда, обществото и управлението, в различни предмети? <i>Например, устойчивостта се споменава ли само в география/наука или също и в изкуство, гражданско образование, математика?</i>	
2. Капацитет на преподавателите		
ESG знания на преподавателите	Разбират ли преподавателите принципите и рамките на ESG? <i>Например, учителите могат да обяснят целите за устойчиво развитие, критериите за ESG и стандартите за устойчивост</i>	
Методи на преподаване	Използват ли учителите проектно, опитно или проблемно? <i>Например: Учениците извършват одит на рециклирането, планират социално предприятие или симулират решения на заинтересовани страни</i>	
Удобство при работа с казуси по ESG	Учителите уверени ли са в способността си да насочват учениците в ESG сценарии? <i>Например, преподавателите насочват учениците в дилеми, свързани с „зеленото измиване“ или етичното снабдяване</i>	
Ангажираност към устойчивостта	Следва ли персоналът ESG ценностите в своето професионално поведение? <i>Например, учителите се застъпват за енергийна ефективност, включване или справедлива търговия вътрешно</i>	
3. Институционално ангажиране		
Стратегия за устойчивост		

	Има ли институцията за професионално образование и обучение политика за опазване на околната среда или устойчивост? <i>Например училището има официален план за действие в областта на ESG или устойчивостта</i>	
Партньорства	Има ли сътрудничество с ESG-ориентирани предприятия или НПО? <i>Например партньорства с зелени компании, НПО или общински отдели за устойчивост</i>	
Съответствие с SDG	Съобразява ли институцията програмите си с Целите за устойчиво развитие Цели за развитие (SDG)? <i>Например, учебните цели или темите на проектите изрично се позовават на SDG.</i>	
Приобщаване и разнообразие	Включени ли са ценностите на справедливостта и приобщаването в училищната култура и преподаването? <i>Например практики, които гарантират разнообразие по отношение на пола, етническата принадлежност и способностите</i> <i>разнообразие в уроците и вземането на решения</i>	
4. Оценяване и проследяване на напредъка		
Оценяване на базата на компетенции	Оценяват ли се резултатите от обучението по ESG, като се използват подходящи компетенции? <i>Например: Оценките измерват системното мислене или етичната преценка на учащите</i>	
Използване на портфолиа за учене	Следи ли учениците своя напредък по ESG чрез самооценка или електронни портфолиа? <i>Например: учениците представят дневници за самооценка, дневници за проекти по ESG или лични цели за устойчивост</i>	
Инструменти за мониторинг	Има ли инструменти за проследяване на подобрението във времето в предоставянето на ESG образование? <i>Например: Използват ли се табла, проучвания или вътрешни бенчмаркове</i> <i>използват</i>	
Обратни връзки	Събират ли се и използват ли се мненията на студентите, персонала и външните заинтересовани страни за подобряване на обучението по ESG? <i>Например, годишните прегледи включват</i> <i>обратна връзка от работодатели и учащи се за актуализиране на преподаването</i>	

Таблица 5 – Матрица за самооценка

Част 2: Ниво на готовност и предложен път на обучение

Въз основа на оценката и разсъжденията, инструментът препоръчва начални точки в пътната карта на IntegratESG, както е подробно описано в следната таблица:

Оценка	Фаза	Интерпретация	Препоръчителни модули
0–29 Начинаещ	Осъзнаване Цел: Изграждане на основни разбиране за ESG и неговата значимост за професионалното образование и обучение.	ESG все още не е структуриран приоритет. Започнете с малки дейности за повишаване на осведомеността и ангажираността на персонала ангажираност.	Какво е ESG? Въведение в екологичните, социалните и управленските аспекти с примери от реалния свят. Защо ESG е важно в професионалното образование и обучение Връзка между ESG и пригодността за заетост на младите хора, нуждите на работодателите и бъдещите пазари на труда. Съпоставяне на ESG с целите за устойчиво развитие
			Как ESG допринася за целите за устойчиво развитие (SDG). Първи стъпки с GREENCOMP и ENTRECOMP Въвеждащ преглед на двете рамки и тяхното значение за образованието.
30–49 Ученик	Ангажимент Цел: Превръщане на намерението в начални структури и учебни усилия.	Намеренията за ESG се формират. Разработване на основни модули, съобразени с ESG, и включване на заинтересованите страни.	Картографиране на заинтересованите страни за ESG в образованието Идентифицирайте кои са засегнатите и ангажираните в вашето ESG пътуване. Изготвяне на план за действие за ESG Научете се да създавате пътна карта за интеграция, като започнете с малки стъпки. Включване на ESG в целите на учебната програма Съгласувайте ESG с резултатите от обучението, основани на компетенции. Въведение в действията за климата в класната стая Използвайте обучението, базирано на конкретни случаи, за да преподавате теми, свързани с устойчивостта.

50–69 Интегратор	Интеграция Цел: Систематично внедряване на ESG в учебна програма, партньорства и оценка.	ESG е интегрирана в стратегията и преподаването. Време е да се мащабира, да се наблюдава въздействието и формализираме практиките.	ESG във всички функции: човешки ресурси, доставки, преподаване Как да внедрите ESG ценности във всички области на институционалната практика. Грамотност за бъдещето и системно мислене Преподаване на сложност, дългосрочно мислене и принципи на кръговата икономика. Оценяване на ESG компетенции Как да оценяваме учащите, използвайки рубрики, базирани на ENTRECOMP и GREENCOMP. Съвместно създаване с предприятия Проектиране на учебни материали с МСП и индустрията по теми, свързани с ESG.
70–80 Пионер	Лидерство Цел: Да бъдете ролеви модел и агент на промяната в екосистемата на професионалното образование и обучение.	Вие сте пионер. Споделяйте своя модел, подкрепяйте взаимното учене и влияйте върху политическите системи.	Увеличаване на въздействието на ESG чрез взаимно обучение Наставничество на други професионални обучители, съвместно разработване на съдържание и споделяне на отворени образователни ресурси (OER). Влияние върху политиката и акредитацията Участвайте в политически диалог и формирайте национални ESG стандарти за професионално образование и обучение. Разширено ESG отчитане за доставчици на образователни услуги Създавайте ESG карти за оценка и прозрачни доклади за устойчивост. Предприемачество за устойчиво развитие Научете учащите да създават ESG-ориентирани предприятия и иновации, основани на ESG.

Таблица 6 – Предлагана учебна програма

Фаза 2: Интеграция (развитие на умения и компетенции)

След като в фаза „Откриване“ бе постигнато осъзнаване, фаза 2 се фокусира върху активно развитие на ESG компетенции и тяхното внедряване в сърцевината на професионалното образование и обучение. Това включва разработване на учебни програми, внедряване на модули за обучение и въвеждане на ESG практики в ежедневното преподаване и вземането на организационни решения.

Отправната точка на тази фаза е проектирането и пилотното внедряване на учебни модули, съобразени с ESG. Те се разработват съвместно с автори на казуси и тематични експерти, за да се гарантира практическа приложимост и секторно разнообразие. Модулите са съобразени с различни нива на обучение и са съгласувани с рамките за компетентност ENTRECOMP и GREENCOMP.

Доставчиците на професионално образование и обучение започват да превръщат приоритетите на ESG в резултати от учебната програма, с планиране на уроци, проектно-базирано обучение и задачи от реалния свят, които изграждат трансверсални компетенции като системно мислене, колективни действия и комуникация със заинтересованите страни. Преподавателите също получават насоки за това как да използват инструментите на ESG като част от ежедневната си практика.

За да се насърчи участието и ученето чрез опит, тази фаза интегрира Scenario Simulator, цифров инструмент, който позволява на учащите да изследват ESG дилеми и бизнес решения в реалистични симулирани среди. Той се допълва от ePortfolio с казуси, което позволява на учащите да размишляват и документират своя напредък.

Важно е, че институционалната среда започва да се променя: преподавателите, мениджърите и учащите си сътрудничат, за да съгласуват предоставянето на образование с ESG целите, да проследяват резултатите и да ангажират външни заинтересовани страни в съвместното създаване на решения. До края на тази фаза ESG се превръща в видима, структурирана част от учебната програма и институционалната стратегия, полагайки основите за дългосрочна трансформация към устойчивост.

2.1. Цели

Фазата на интеграция бележи критична промяна от основно осъзнаване към системно прилагане на ESG в институциите за професионално образование и обучение. На този етап целта е да се премине от изолирани инициативи към кохерентно прилагане чрез вграждане на принципите на ESG директно в преподавателските практики, разработването на учебни програми, институционалните стратегии и партньорствата. Тази фаза превръща ESG от концептуална рамка в жива, ежедневна практика в средата на образованието и обучението.

Чрез специално разработени модули за обучение, изграждане на капацитет на преподавателите и проекти за приложение в реалния свят, тази фаза дава възможност на институциите за професионално образование и обучение да насърчават трансверсални и специфични за дадена професия ESG компетенции сред учащите. Резултатът е поколение от професионалисти, които не само разбират принципите на устойчивостта, но и могат да ги прилагат ефективно в различни сектори и организационни контексти. Ключовите цели на тази фаза включват:

- **Въвеждане на ESG в преподаването и практиката:** Съгласуване на преподаването в клас, планирането на уроците и стратегиите за оценяване с принципите на ESG, като се гарантира приложимостта им както в общите, така и в професионалните предмети.

- **Изграждане на умения, базирани на компетенции:** Развитие на ESG компетенциите на учащите и преподавателите, като се използват рамките GREENCOMP и ENTRECOMP, с фокус върху умения като системно мислене, етично вземане на решения, ангажираност на заинтересованите страни и колективни действия.
- **Пилотни проекти в реалния свят:** Стартирайте практически пилотни проекти и бизнес сътрудничества, които позволяват на студентите да прилагат знанията си по ESG в автентични сценарии на работното място, като по този начин се преодолява разминаването между образованието и предприятията.
- **Укрепване на институционалната стратегия:** Въвеждане на инструменти и ресурси, които интегрират ESG целите в институционалните планове за развитие, системите за оценка и организационната култура, включително табла, шаблони и обратни връзки за обратна връзка от заинтересованите страни.
- **Насърчаване на овластяването на учащите:** Подгответе учащите да станат проактивни агенти на промяната, които могат да се справят с предизвикателствата на устойчивостта в бъдещите си професии – независимо дали в строителството, хотелиерството, производството, ИТ или други сектори.

2.2. Основни дейности

За да се реализира интегрирането на ESG в професионалното образование, тази фаза се фокусира върху набор от координирани дейности, които изграждат институционален капацитет, въвеждат обучение, базирано на компетенции, и създават значими връзки между образованието и света на труда. По-долу са описани основните видове дейности, които подкрепят интегрирането на принципите на ESG в преподавателските практики, учебните програми и институционалните стратегии на доставчиците на професионално образование и обучение. Всяка дейност е предназначена да изгражда капацитет, да повишава ангажираността на учащите и да осигурява съгласуваност с реалните предизвикателства на ESG.

- **Секторен пакет**
 Всеки пакет съдържа три казуса, две практически задачи, кратка рубрика и готови за употреба шаблони. Те гарантират, че ESG не се преподава абстрактно, а се основава на реалностите в сектора:
 - *ИКТ/Цифрови технологии* → зелен софтуерен дизайн, етична изкуствена интелигентност, нискоенергиен потребителски интерфейс.
 - *Хотелиерство/туризъм* → анализ на хранителните отпадъци, устойчиви вериги за доставки, енергийни табла.
 - *Строителство* → основи на оценката на жизнения цикъл, кръгови материали, логистика на отпадъците.
 - *Здравеопазване/социални грижи* → приобщаващ достъп, благосъстояние на персонала, етично възлагане на обществени поръчки.
- **Обучение на обучители**
 Преподавателите и обучителите получават ръководства за фасилитатори, планове за темпото, рубрики за формативна оценка и контролни списъци, съобразени с GREENCOMP и ENTRECOMP. Това намалява натоварването при подготовката и гарантира еднородно качество във всички институции.
- **Интегриране на модули:** Интегриране на съдържанието на учебната програма въз основа на

реални казуси, свързани с ESG. Институциите за професионално образование и обучение работят с преподавателския състав и разработчиците на учебни програми, за да преразгледат и подобрят съществуващите модули, като използват реални казуси, свързани с ESG, извлечени от различни сектори. Тези казуси се използват за илюстриране на практическото приложение на принципите на ESG – като спазване на екологичните изисквания, приобщаване на работното място и етично управление на веригата на доставки – като по този начин абстрактните концепции на ESG се основават на автенти. Усилията за интеграция гарантират, че ESG се превръща в междусекторна тема, а не само в самостоятелна тема.

- Интегриране на ученето:** Враждане на ESG компетенции в трансверсални умения и секторни предмети (например хотелиерство, механика). Преподавателите и екипите, разработващи учебни програми, враждат конкретни ESG компетенции – извлечени от рамките GREENCOMP и ENTRECOMP – както в трансверсалните, така и в секторните резултати от ученето. Това включва умения като етично вземане на решения, системно мислене и поемане на инициатива, приложени в реални контексти в области като устойчиво хотелиерство, зелено строителство, машинно инженерство или дигитален дизайн. Процесът включва преразглеждане на учебните цели, стратегиите за преподаване и форматите за оценяване, за да се гарантира, че те отразяват желаните ESG способности.
- Симулация и електронно портфолио:** Използвайте цифрови инструменти за сценарии и рефлексивни портфолия, за да подобрите практическото обучение. За да се засили опитното обучение, се въвеждат цифрови инструменти като симулатор на сценарии и електронно портфолио. Симулаторът на сценарии потапя учащите в сценарии за вземане на решения, в които ESG дилеми се разгръщат в реалистични бизнес ситуации, предизвиквайки ги да преценят екологичните, социални и финансови фактори в отговорите си. Електронното портфолио предоставя структурирано пространство, в което учащите документират своите ESG-обучителни преживявания, размишляват върху проекти и събират доказателства за развитието на компетенциите си, които могат да бъдат използвани за оценка или представени на бъдещи работодатели.
- Обучение на обучители:** Повишаване на квалификацията на преподавателите в областта на ESG фасилитиране, оценяване на учащите и методи за учене чрез опит чрез целеви програми за обучение на обучители. Тези сесии изграждат познания за ESG рамките и стратегиите за преподаване и подкрепят развитието на практически умения за фасилитиране за учене въз основа на казуси, симулации и оценка на въздействието. Преподавателите се насърчават не само да преподават ESG, но и да дават пример за устойчивост в собствената си професионална практика.
- Лаборатории за заинтересовани страни:** Провеждане на съвместни семинари с местни работодатели за формиране на учебни дейности в областта на ESG, като в учебния процес се включват работодатели, НПО, студенти и други участници от общността. Тези лаборатории служат като пространства за иновации, където реалните предизвикателства на работното място се превръщат в образователни материали, проекти и съвместно разработени учебни преживявания. Сътрудничеството между заинтересованите страни гарантира, че интегрирането на ESG отразява реалните нужди на пазара на труда и задълбочава връзката между професионалното обучение и устойчивата трансформация

2.3. Резултати от обучението

До края на тази фаза преподавателите и институциите за професионално образование и обучение ще могат да:

- Интегрират ESG компетенции в проектирането, провеждането и оценяването на курсовете

- Създават интердисциплинарни, базирани на сценарии ESG учебни преживявания
- Сътрудничат с външни партньори за съвместно създаване и учене на място
- Проследяват напредъка по ESG чрез оценки и резултати на учащите

2.4. Инструменти и компетенции

За да успешно приложат интеграцията на ESG по време на втората фаза, доставчиците на професионално образование и обучение трябва да възприемат както структурирани рамки, така и практически инструменти, които насърчават развитието на компетенции както у учащите, така и у преподавателите. Тази фаза набляга на прилагането на ключови компетенции GREENCOMP и ENTRECOMP чрез интерактивни ресурси за учене и пилотни преподавателски опити.

- **GreenComp:** фокусира се върху изграждането на способността на учащите да предприемат колективни действия чрез мобилизиране и сътрудничество с другите за справяне с предизвикателствата на устойчивостта. Тя също така поставя акцент върху критичното мислене, насърчава учащите да поставят под въпрос предположенията, да оценяват информацията и да вземат обосновани решения, свързани с ESG.
- **EntreComp:** фокусира се върху поемането на инициатива, помагайки на учащите да се възползват от възможностите и да превърнат идеите в действия в контекста на ESG. Тя включва и мобилизиране на ресурси – развиване на способността да се използват ефективно материални, цифрови и човешки ресурси в подкрепа на усилията за устойчивост.
- **Учебни инструменти:** Симулаторът на сценарии е цифров инструмент, предназначен да представя реални ESG дилеми и да позволява на учащите да практикуват вземането на решения. Електронното портфолио предоставя структурирано пространство, в което учащите могат да размишляват върху своя ESG път, да документират напредъка си и да покажат придобитите компетенции чрез модули и проекти.

Следващата таблица очертава как преподавателите в професионалното образование и обучение работят с основните инструменти, методи и компетенции, свързани с фазата на интеграция от пътна карта. Тя представя обзор на ключовите дейности и инструменти за обучение, които подкрепят развитието на преподавателски практики, съобразени с ESG, и институционални промени.

Елемент	Преподаватели в професионалното образование и обучение
Ключови дейности	- Пилотни модули, съобразени с ESG - Включване на устойчивостта в трансверсални и секторни предмети - Въвеждане на симулационно обучение (симулатор на сценарии)
Инструменти и методи	- Съвместно проектирани модули за обучение - Интерактивно съдържание за електронно обучение - Електронно портфолио с казуси
Развити компетенции	- Сътрудничество - Планиране и управление - Системно мислене

Таблица 7 – Методи и компетенции от фаза 2

2.5. Модули за интеграция

В тази секция са представени основните модули, предназначени да подпомагат преподавателите, учащите и мениджърите в професионалното образование и обучение при внедряването на принципите на ESG в учебния процес и институционалната структура. Всеки модул е насочен към конкретен аспект на интегрирането на ESG – от планирането на учебната програма и ангажирането на заинтересованите страни до документирането и оперативното внедряване. Заедно те образуват практичен и гъвкав набор от инструменти, който може да се адаптира към различни сектори и нива на зрялост по отношение на ESG.

Следващата таблица представя основните модули за обучение, разработени в рамките на фаза 2 от пътната карта IntegratESG. Тези модули са предназначени да насочват доставчиците на професионално образование и обучение при внедряването на принципите на ESG в учебните програми, педагогическите подходи, институционалните функции и практиките за оценяване на учащите. Всеки модул подкрепя конкретни компетенции, извлечени от рамките GREENCOMP и ENTRECOMP, и отговаря на критичните нужди от интеграция, идентифицирани чрез картиране и обратна връзка от заинтересованите страни. Форматите на предоставяне включват комбинация от семинари, цифрови симулации, учене от връстници и приложна проектна работа, за да се гарантира както гъвкавост, така и практическа приложимост в различни образователни и организационни контексти, както е подробно описано в следната таблица.

Наименование на модула	Цели	Ключови компетенции	Формат на предоставяне
Проектиране на учебни програми, съобразени с ESG	Включване на ESG в планирането на уроците, преподаването и стандартите за квалификация	Планиране, системно мислене, етика	Работилница, лаборатория за съвместно проектиране

Обучение по ESG на базата на сценарии	Предоставяне на опитно ESG обучение чрез дилеми, компромиси и роли на заинтересованите страни	Критично мислене, емпатия, инициативност	Цифрова симулация, обучение на базата на казуси, ролеви игри, бизнес симулации и геймификация
Ангажираност на заинтересованите страни в практиката	Обучавайте преподаватели и учащи да работят с работодатели, НПО и учащи за съвместно разработване на решения	Комуникация, съвместно създаване, политически агенция	Ръководства за диалог, симулация, ролеви игри
ePortfolio и документация за въздействието	Възможност за структурирано размишление на учащите и свързване на проектите с целите на SDG и ESG gri-csrd-essentials.pdf 17-ТЕ ЦЕЛИ Устойчиво развитие	Отчетност, учене за учене, етика	Шаблони, семинари за обратна връзка между колеги
ESG във всички функции на професионалното образование и обучение	Прилагане на ESG в областта на човешките ресурси, финансите, логистиката, съоръженията, партньорства	Инициатива, колективни действия, предвидливост	Функционални лаборатории и обмен между колеги

Таблица 8 – Модули от фаза 2

Този раздел поставя основите за интегриране на ESG, като помага на институциите за професионално образование и обучение да оценят своите настоящи практики и да планират стратегически. Той започва с одит на учебната програма за ESG, за да се идентифицират пропуските и силните страни в съществуващото учебно съдържание. Чрез целенасочени консултации със заинтересованите страни – с преподаватели, работодатели, НПО и учащи – пътната карта отразява различни гледни точки и приоритети. Получените от тази базова картина познания служат за основа при разработването на подходящи, базирани на компетенции учебни програми, съобразени с GREENCOMP и ENTRECOMP. Като основава пътната карта на доказателства и съвместно създаване, тази фаза гарантира, че ESG стратегиите отразяват както институционалните реалности, така и по-широките цели за устойчивост.

Фаза 3: Трансформация (лидерство и иновации)

Фаза 3 представлява най-напредналата фаза на интеграцията на ESG, в която институциите за професионално образование и обучение се превръщат в агенти на промяната и центрове за иновации. На това ниво принципите на ESG вече не са отделни дейности, а са напълно интегрирани в институционалното лидерство, културата, управлението и партньорствата.

Институциите, които навлизат в тази фаза, водят програми за обучение на обучители и схеми за менторство между колеги, като помагат на другите да възприемат и подобрят ESG практиките. Те също така инвестират в дългосрочно развитие на персонала, като подкрепят професионални учебни общности, трансграничен обмен и съвместно създаване на ресурси.

Една от основните цели на тази фаза е институционализирането на ESG. Доставчиците на професионално образование и обучение разработват официални стратегии и политики за устойчивост, съгласуват усилията си в областта на ESG с националните стандарти и системи за акредитация и възприемат практики на управление, които са пример за прозрачност, справедливост и екологична отговорност. Могат да бъдат сформирани специални екипи за лидерство в областта на ESG или управителни комитети, които да насочват напредъка и да гарантират отчетността.

В тази фаза се въвеждат и нови квалификации и сертификати, като микросертификати или отворени значки, за признаване на постиженията в обучението, свързани с ESG. Чрез сътрудничество с работодателите институциите за професионално образование и обучение разработват проекти, свързани с ESG, които позволяват на учащите да прилагат знанията си в реални условия и да разработват съвместно с бизнеса устойчиви решения.

Накрая, доставчиците на професионално образование и обучение допринасят за по-широката екосистема, като измерват и отчитат своето ESG въздействие, участват в политически диалог и наставляват сродни институции. Те могат да организират събития за споделяне на знания, да изготвят политически доклади и да публикуват казуси, за да повлияят на сектора на професионалното образование и обучение като цяло.

До края на тази фаза ESG се превръща в определяща характеристика на идентичността на институцията и нейния принос към обществото, като помага за формирането на ученици, подготвени за бъдещето, и по-устойчива икономика.

3.1. Цели:

Фазата на трансформация е предназначена за институции за професионално образование и обучение, които вече са интегрирали принципите на ESG в своето преподаване и дейност и са готови да действат като лидери в сектора и двигатели на иновациите. Тази фаза набляга на институционалната трансформация, лидерството в мисленето, системните иновации и въздействието върху политиките.

Ключовите цели включват:

- Институционализиране на ESG като основен компонент от мисията, стратегията и културата на доставчика на професионално образование и обучение;
- Машабиране на ESG практики чрез менторство от колеги, междуинституционално сътрудничество и ангажираност на екосистемата;
- Насърчаване на ESG иновациите в учебните програми, сертификатите, партньорствата и отчитането на въздействието;

- Подкрепя на учащите и персонала да станат агенти на промяната в областта на устойчивостта, приобщаването и отговорното управление;
- Принос към националния и регионалния политически диалог и влияние върху ESG рамките в сектора на професионалното образование и обучение.

3.2. Основни дейности:

В фазата на трансформация институциите за професионално образование и обучение преминават от интеграция към лидерство и роля на пример в устойчивото образование и иновациите, насочени към ESG. Фокусът се измества към институционални промени, междусекторно влияние и дългосрочно въздействие. Следните основни дейности са от централно значение за тази фаза:

- **Интегриране на институционалната политика:** Принципиите на ESG са заложили в основни документи като мисии, стратегически планове и системи за осигуряване на качеството, което гарантира дългосрочен ангажимент и съгласуваност на всички нива в институцията.
- **ESG иновационни лаборатории:** Създават се специални пространства и инициативи за съвместно проектиране на нови педагогически модели, инструменти и гъвкави пътища за учене, като микро-сертификати, отворени значки и модулни сертификати, фокусирани върху ESG компетенции.
- **Междусекторно сътрудничество:** Доставчиците на професионално образование и обучение задълбочават сътрудничеството си с работодатели, университети, неправителствени организации и публични власти, за да разработват съвместно програми, свързани с ESG, да ръководят проекти за устойчивост и да влияят върху регионалните или националните програми.
- **Менторство и взаимно обучение:** Институциите, които достигат етап на лидерство, поемат активна роля в подкрепата на колегите си, споделянето на отворени образователни ресурси, предлагането на техническа помощ и насърчаването на мрежи за обучение между различни страни и сектори.
- **Отчитане на въздействието:** Резултатите по ESG и институционалният напредък се документират чрез публични доклади, съобразени с международно признати стандарти като SDG и Глобалната инициатива за отчитане (GRI), което демонстрира отчетност и лидерство в мисленето.

3.3. Резултати от обучението:

След приключване на фазата на трансформация се очаква институциите за професионално образование и обучение да се превърнат в проактивни агенти на промяната, напълно способни да оформят бъдещето на устойчивото образование и практика. По-конкретно, те трябва да са в състояние да:

- **Да бъдете шампион по ESG в стратегическото вземане на решения и управлението,** като гарантирате, че устойчивостта, справедливостта и етичната отговорност са заложили в институционалните политики, лидерските практики и дългосрочното планиране.
- **Води ESG иновациите в разработването на учебни програми, предоставянето на обучение и ангажирането на заинтересованите страни,** като насърчава култура на експериментиране, дизайн, ориентиран към учащите, и междусекторно сътрудничество.
- **Постигане и документиране на измеримо въздействие,** като намаляване на въздействието върху околната среда, подобряване на практиките за приобщаване и повишаване на грамотността по ESG сред персонала и учащите, подкрепени от ясни показатели и публични отчети.
- **Да се утвърдят като центрове за високи постижения,** предоставяйки наставничество, отворени

ресурси и стратегическа подкрепа на други доставчици на професионално образование и обучение, като същевременно допринасят активно за националните и европейските образователни екосистеми в областта на ESG.

3.4. Инструменти и компетенции:

Тази фаза мобилизира усъвършенствани инструменти и рамки за подкрепа на дългосрочната трансформация на институционално ниво. Тя се фокусира върху внедряването на ESG принципи в управлението, лидерството и междурегистрационното сътрудничество, като предоставя на преподавателите и лидерите в професионалното образование и обучение способностите да водят промяната, да формират политики и да поддържат въздействието.

Рамката **GreenComp** подчертава две ключови компетенции:

- **Отговорност**, която включва признаване на ролята на всеки в насърчаването на устойчивостта на всички нива на вземане на решения; и **Политическа агенция**, която дава възможност на участниците да влияят върху структури, политики и системи в полза на приобщаващо и устойчиво развитие.
- Измерението **EntreComp** се основава на напреднали междуличностни и етични способности, като подчертава **етичното мислене**, което е от съществено значение за насочването на промените с почтеност, и **работата с другите**, която е жизненоважна за съвместните иновации в различни екипи и сектори.
- **Практиките и инструментите** включват създаването на ESG Innovation Labs, които насърчават експериментирането, достъп до подбрани библиотеки с конкретни за сектора случаи за сравнителен анализ и вдъхновение, както и проектирането на нови пътища за сертифициране, като микросертификати или ESG значки за умения, които признават ученето и лидерството в областта на устойчивостта.

Следващата таблица очертава как преподавателите в професионалното образование и обучение се подкрепят по време на фазата на трансформация чрез структурирани дейности, стратегически инструменти и възможности за развитие на компетенции. Тя свързва общите ESG цели с практическото им прилагане, като подробно описва ролята на преподавателите в институционалната трансформация, ресурсите, които ще използват, и ключовите способности, които ще развият. Тази структура гарантира, че крайната фаза на пътна карта превръща визията в трайно въздействие.

Елемент	Описание	Преподаватели в професионалното образование и обучение
Ключови дейности	Във фазата на трансформация институциите за професионално образование и обучение вграждат ESG ценностите в сърцевината на своята идентичност и дейност. Това включва преразглеждане на мисията и визията, за да отразят ESG принципите, създаване на центрове за институционално развитие, които непрекъснато подкрепят изграждането на капацитет на преподавателите и персонала, и създаване на структурирани системи за наставничество, в които опитни служители подкрепят колеги или други институции в тяхното ESG пътуване. Тези дейности спомагат за нормализиране на ESG като споделена отговорност, а не като допълнителна инициатива.	- Институционализиране на ESG като част от мисията - Създаване на центрове за развитие на персонала - Възможност за менторство от колеги
Инструменти и методи	Прилагането се подкрепя чрез установяване на ясна институционална ESG политика, която очертава стратегическите цели, отговорностите и механизмите за отчетност. Развитието на работната сила е от централно значение – да се гарантира, че преподавателите и администраторите не само са обучени по ESG съдържание, но и дават пример за устойчивост в своите роли. Прилагат се механизми за непрекъснато усъвършенстване, като проследяване на въздействието на ESG, обратни връзки и иновационни цикли, за да се гарантира, че напредъкът се преразглежда редовно и се адаптира към новите предизвикателства.	- Институционална ESG политика - Работна сила, запозната с ESG - Механизми за непрекъснато усъвършенстване
Развити компетенции	Преподавателите и институционалните лидери развиват напреднали компетенции, включително: мобилизиране на другите (въдхновяване и организиране на екипи за колективни ESG действия), рефлексия (критична оценка на практики за непрекъснато учене и етично съгласуване) и лидерство за промяна (стратегическо насочване на ESG трансформацията и овластяване на другите да правят същото). Тези компетенции гарантират, че институциите за професионално образование и обучение действат като устойчиви организации за учене, които се развиват в съответствие с изискванията на своите учащи, партньорите и общностите.	- Мобилизиране на другите - Размисъл - Лидерство за промяна

Таблица 9 – Методи и компетенции на фаза 3

3.5. Модули за трансформация

За да се позволи дългосрочна и системна интеграция на ESG, следните модули насочват доставчиците на професионално образование и обучение в укрепването на институционалния им ангажимент, разширяването на външното им въздействие и засилването на споделянето на знания екосистеми. Всеки модул е фокусиран върху лидерството, иновациите и прозрачността, подпомагайки участниците в професионалното образование и обучение да станат пионери в областта на устойчивостта в своите области и региони. Следващата таблица представя основните модули за обучение, разработени за фазата на трансформация. Всеки модул е предназначен да изгради високо ниво на ESG компетенции сред преподавателите в професионалното образование и обучение и институционалните лидери, с силен акцент върху системното мислене, стратегическото влияние и междуинституционалното сътрудничество. Тези модули подкрепят прехода от интеграция към лидерство, като позволяват на доставчиците на професионално образование и обучение да институционализират ESG ценностите, да измерват въздействието и да стимулират промяната в образователните и бизнес екосистемите.

Наименование на модула	Цели	Ключови компетенции	Формат на преподаване
Институционализиране на ESG в професионалното образование и обучение	Изграждане на дългосрочен капацитет, политики и институционално ангажиране	Лидерство, стратегическа визия	Семинар за разработване на политики, менторство от колеги
Мащабиране на ESG за бизнес въздействие	Разширяване на ESG практики в различните отдели и вериги за доставки	Системно мислене, иновации	Бизнес лаборатории, обучение, базирано на предизвикателства в индустрията, ролеви игри, бизнес симулации и геймификация
Измерване и отчитане на въздействието на ESG	Отчитане на въздействието на ESG по прозрачен и надежден начин	Оценка, отчетност, разказване на истории	Инструменти + шаблони за отчитане (GRI, SDG)
Мрежа за обмен между колеги	Поддържайте обмена на знания между сектори и страни	Сътрудничество, Учене за учене	Онлайн център, кафе за знания, отворени значки
Управление на институциите за професионално образование и обучение	Проучване и укрепване на институционалната отчетност, управленските структури и етичното лидерство	Отчетност, познаване на политиките, лидерство	Стратегически диалог, набор от инструменти за одит на рамката

Етика, съответствие и ESG отчетност за МСП	Предоставяне на практически насоки за малките предприятия в областта на управлението, етиката и прозрачност	Етично мислене, осъзнаване на риска, оценка	Семинари, насочени към МСП, контролни списъци, симулатор за съответствие симулатор
--	---	---	--

Таблица 10 – Модули от фаза 3

Фазата на трансформация представлява кулминацията на пътуването към интегриране на ESG, където доставчиците на професионално образование и обучение се развиват от привърженици до влиятелни лица. Чрез предоставянето на тези модули институциите получават възможност не само да водят промяната в ESG вътрешно, но и да подкрепят своите колеги, да формират секторни стандарти и да влияят на политиката на местно и национално ниво. Модулите позволяват на учащите и преподавателите да усвоят принципите на ESG, да окажат реално въздействие и да допринесат за по-справедливо, приобщаващо и устойчиво бъдеще. Тази последна фаза е както постижение, така и отправна точка за по-дълбока и продължителна трансформация.

VI. Заключение: Изграждане на системи за професионално образование и обучение, съобразени с ESG, за устойчиво бъдеще

Пътната карта IntegratESG предлага на доставчиците на професионално образование и обучение (ПОО) смела и трансформираща рамка за внедряване на ценностите на околната среда, социалната отговорност и корпоративното управление (ESG) във всеки аспект от институционалната им дейност. Далеч отвъд интервенцията в учебната програма, тя преосмисля ролята на ПОО в един променящ се свят, позиционирайки доставчиците не само като посредници на знания, но и като стратегически фасилитатори на устойчива икономическа и социална трансформация.

Тази пътна карта се основава на задълбочен анализ на случаи в цяла Европа, подкрепен от практиките на преподаватели, МСП, учаци и заинтересовани страни от общността. Тя е съобразена с международно признати стандарти – Целите за устойчиво развитие (SDG), европейските рамки GreenComp и EntreComp – като осигурява съгласуваност между ученето в класната стая, реалностите на работното място и глобалните императиви за устойчивост. Чрез това съгласуване пътната карта предоставя на институциите за професионално образование и обучение двойна функция: да обучават за устойчивост и да трансформират организациите чрез образование.

Структурирана в три последователни фази – откриване, интеграция и трансформация – пътната карта предлага ясен път за доставчиците на професионално образование и обучение на всички етапи от зрелостта на ESG. Институциите, които тепърва започват да проучват ESG, могат да започнат с инструменти за повишаване на осведомеността и самооценка, докато по-напредналите доставчици могат да се ангажират с модули за иновации в управлението, наставничество от колеги и системни промени. На всяко ниво пътната карта набляга на приложението в реалния свят, участието в обучението и изграждането на институционален капацитет.

От решаващо значение е, че пътната карта подкрепя подготовката на ученици, готови за бъдещето – млади хора и възрастни ученици, които могат да се ориентират в сложни ситуации, да действат с етична далновидност и да допринасят за приобщаващи и устойчиви икономики. Чрез интерактивни инструменти като симулатор на сценарии, електронни портфолия, диагностични контролни списъци и шаблони за ангажиране на заинтересованите страни, учениците и преподавателите се потапят в практическо обучение, което отразява предизвикателствата и възможностите на зеления и цифровия преход.

Пътната карта обаче не е статична. Инструментите, модулите и рамките, които тя въвежда, имат за цел да стимулират съвместното създаване и непрекъснатото развитие. Тя насърчава експериментирането, обратната връзка и адаптирането към местните условия, като зачита разнообразието на системите за професионално образование и обучение в цяла Европа. Като катализира сътрудничеството между доставчиците на образование, МСП, гражданското общество и политическите участници, пътната карта спомага за изграждането на обща ESG грамотност в различните екосистеми и сектори.

Успехът ще се измерва не само чрез статистически данни за усвояването или резултатите от обучението, но и чрез дълбоки структурни промени: нови форми на институционално лидерство, междусекторни партньорства и вземане на решения, основани на ценности, които се простират отвъд срока на проекта. По този начин IntegratESG позиционира доставчиците на професионално образование и обучение като катализатори на трансформацията, като им дава възможност да обучават не само за заетост, но и за етично, приобщаващо и устойчиво бъдеще.

Пътната карта завършва с призив за действие: институциите за професионално образование и обучение трябва да дават пример. По този начин те не само ще изпълнят мандата си за квалифициране и преквалифициране на работната сила, но и ще помогнат за формирането на обществото, в което искаме да живеем – устойчиво, справедливо и устойчиво за бъдещите поколения.

Списък с референции

1. **European Commission (2023).** *Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) – Directive (EU) 2022/2464.* Official Journal of the European Union.
2. **European Commission (2022).** *EU Taxonomy Regulation (EU) 2020/852 – Technical Screening Criteria.* Brussels: European Commission.
3. **European Commission (2021).** *European Green Deal: Delivering the EU's 2030 Climate Target Plan.* Brussels.
4. **European Commission (2016).** *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.
5. **European Commission (2022).** *GreenComp: The European Sustainability Competence Framework.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.
6. **Cedefop (2023).** *Skills for the Green Transition: Vocational Education and Training and the European Green Deal.* Thessaloniki: CEDEFOP.
8. **UNESCO (2020).** *Education for Sustainable Development: A Roadmap.* Paris: UNESCO.
9. **OECD (2021).** *Greening Skills and Jobs for a Sustainable Future.* Paris: OECD Publishing.
10. **UN Global Compact (2023).** *Principles for Responsible Management Education (PRME): Sustainable Development in Practice.*
11. **World Economic Forum (2022).** *Measuring Stakeholder Capitalism: Towards Common Metrics and Consistent Reporting of Sustainable Value Creation.*
12. **GRI (2021).** *GRI Standards: Universal Standards 2021.* Global Reporting Initiative.
13. **Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van den Brande, L. (2016).** *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework.* European Commission, Joint Research Centre.
14. **Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022).** *GreenComp: The European Sustainability Competence Framework.* European Commission, Joint Research Centre.
15. **Mulder, M. (2017).** *Competence-Based Vocational and Professional Education.* Springer.
16. **Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020).** *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness.* Guilford Press.